

KIPPEN ZIJN SOMS HAANTJES

- **Persoonlijkheid van boerderijdieren duidelijk te herkennen.**
- **Taboe op 'vermenselijken' van dieren is geslecht.**

Voor wetenschappers wordt steeds duidelijker dat ook dieren, ook op de boerderij, een persoonlijkheid hebben. Onderzoekers denken daarom na over hoe veehouders van de toekomst hun dieren als individu kunnen behandelen. 'Elk dier is uniek, net als een mens,' zegt Kees Lokhorst, senior onderzoeker bij Livestock research en lector Herd Management and smart dairy farming aan Van Hall Larenstein. Daar doet hij onderzoek naar *precision farming*. Een aanpak die elke koe individueel volgt en verzorging op maat geeft. Boeren gebruiken hierbij niet alleen hun ogen maar kijken met sensoren hoeveel koeien lopen en eten.

Tot eind jaren negentig was het controversieel te spreken van dierkarakters. De term zou diergedrag onterecht vermenselijken. Dat ta-

boe is inmiddels verdwenen. Bas Rodenburg, universitair docent bij Gedragsecologie, maakt onbekommerd onderscheid tussen kippen die zich gedragen als 'muurbloempjes' of 'haantjes'. In jargon: reactieve of proactieve dieren. De verschillen worden duidelijk wanneer je ze in een grote kooi zet. Sommige dieren blijven dichtbij de rand, terwijl anderen direct het midden-deel verkennen.

BELONING

Voor wetenschappers is het belangrijk dierkarakters te begrijpen, ook omdat ze de toekomst van

proeven beïnvloeden. Rodenburg ontdekte dat aan de hand van een proef die het welzijn van kippen meet. Kippen leren hierbij dat een zwarte kaart voorafgaat aan een grote beloning. Een witte kaart betekent dat een kleine beloning volgt. De kippen krijgen vervolgens een onduidelijk signaal, een grijze kaart. De veronderstelling is dat kippen die zich goed voelen kiezen voor de zwarte kaart, terwijl een kip die zich slecht voelt naar de kaart van de kleine beloning gaat. Alleen blijken de karakters roet in het eten te gooien. Rodenburg liet zien dat durfvalen consequent voor de grote beloning kiezen, ongeacht hun welzijn.

De stap van academisch onderzoek naar de praktijk is echter niet altijd makkelijk. Boeren werken met steeds grotere bedrijven en kennen hun dieren juist minder goed. Hoewel Lokhorst zich voor de langere termijn richt op alle dieren, ziet hij voorlopig alleen mogelijkheden voor melkkoeien. Zijn onderzoek moet uiteindelijk zorgen voor een efficiëntere productie en meer dierenwelzijn. **GR**

LEZINGENSERIE

Studium Generale organiseert drie lezingen over dierkarakters op 30 september, 7 oktober en 14 oktober. Het gaat hierbij om een algemene inleiding, evolutionaire gevolgen en karakters van boerderijdieren. De lezingen zijn in Impulse, gebouw 117 op de Wageningse campus. Ze zijn gratis toegankelijk.